A. 1836. N°. 89.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 26 Julij.

FRANKFORT, den 23sten Julij.

Berigten uit Weenen, van den 16den Julij, melden, dat de maarschalk *Marmont*, na eene afwezigheid van eenige jaren, weder in die hoofdstad is aangekomen.

Z. M. de Koning van Napels heeft zijn vertrek uit Weenen voorloopig tot den 27sten Julij uitgesteld.

— Uit Londen wordt omtrent de Churchillsche zaak, welke zoo veel opzien gebaard, en zoo menige bekommernis veroorzaakt heeft, thans gemeld, dat dezelve wel geene verdere gevolgen na zich slepen, maar met eene verzoening eindigen zal. Lord *Palmerston*, die anders met zoo veel klem te werk gaat, schijnt thans zeer gematigd en met zeer groote voorzigtigheid te willen handelen. Hij heeft aan lord *Ponsonby*, op zijne vraag, of hij Konstantinopel zou verlaten, of hoe hij zich gedragen moest, ingeval de Porte hem de verlangde genoegdoening mogt weigeren, geantwoord, dat het hem vrijgelaten werd om naar omstandigheden te handelen; doch dat hij zoo veel mogelijk zorgen moest, dat het niet tot het uiterste kwam. Derhalve blijft het voornamelijk van de bekwaamheden en het beleid van lord *Ponsonby* afhangen, eene zaak in der minne te schikken of tot de grootste gevolgen te drijven, welke in allen opzigte beklagenswaaadig te noemen is. Het ontbreekt (zoo schijft men verder uit Londen) lord *Ponsonby* niet aan beleid, en hij weet, hoe ver hij gaan moet, om, zonder zich te compromitteren, zijn oogmerk te bereiken. Men mag derhalve vooronderstellen, dat hij de noodzakelijkheid zal inzien, om Egeland geene groote moeijelijkheden op den hals te halen, en, wanneer de eer van den Engelschen naam het toelaat, de Porte geene verpligting zal zoeken op te leggen, welke zij met regt kan van de hand wijzen en welke haar in 't oog van Europa zoude verlagen. — Over 't algemeen (vervolgt de Londensche berigtgever) baart ons het Oosten minder zorgen dan het Westen, en wanneer men even onverschillig op Spanje kon nederzien, als op Turkije, zou men zich gelukkig kunnen achten. Maar daar ligt in dezen oogenblik de steen des aanstoots, en de Spaansche troebelen zullen nog menige erge omstandigheid te weeg brengen. Het is onberekenbaar waartoe het met Spanje komen kan; want vooreerst hebben wij ons te ver met de Koningin ingelaten, zonder den minsten dank te mogen verwachten, en ten anderen heeft Frankrijk hier eene rol op zich genomen, welke ons ook geenszins te stade komt. In ieder opzigt zijn wij in eene valsche positie ten opzigte van Spanje, en zullen binnen kort genoodzaakt zijn, om krachtdadig te werk te gaan, ten einde onze belangen te verdedigen, of ons geheel to onttrekken en alles aan het geval over te laten.

— Uit Livorno wordt den 11den Julij het volgende geschreven: « Laatstleden Vrijdag is met de stoomboot *Maria Christina* de Prins van Capua met zijne gemalin alhier aangekomen, en ontving dadelijk van den gouverneur een bezoek, die hem zijn leedwezen te kennen gaf, dat hij alleen hem vergunnen mogt om aan land te stappen. De Italiaansche regeringen schijnen hierin eenstemmig te werk gaan; want toen de Prins voor Civita-Vecchia, waar de reizigers naar Rome ingescheept worden, aankwam, weigerde men ook aldaar de mistress de vergunning om aan land te komen. De Prins is derhalve met de Napolitaansche stoomboot, welke juist voor Civita-Vecchia lag, naar Marseille teruggekeerd en gisteren weder hier voorbij gekomen. Hij is een knap jongman met tamelijk blond haar en knevel, eenigzins zwaarlijvig, en gelijkt veel op zijnen broeder, den regerenden Koning van Napels. »

— In de maand Augustus aanstaande zullen zich twintig duizend man Pruisische troepen ter oefening verzamelen in een kamp, dat bij Urmitz en Kaltenengers, ongeveer een uur van Koblentz gelegen, opgerigt wordt.

— De landverhuizingen uit Rijnbeijeren bedragen, volgens officiele opgaven van het laatst afgeloopene halfjaar (van Januarij tot Junij ingesloten) te zamen 907, en 3628 aan personen.

LONDEN, den 20sten Julij.

De redenen, om welke hunne lordschappen verklaren, met enkele, door het huis der gemeenten gemaakte tegen-wijzigingen in de hervormings-acte der gemeentebesturen in Engeland en Wallis, niet te kunnen instemmen, en aan hunne eigene vroeger gemaakte amendementen de voorkeur te blijven geven, zijn gisteren avond, op de gebruikelijke wijze, aan eene commissie uit het huis der gemeenten medegedeeld en zullen heden avond in het laatstgenoemde huis dien ten gevolge op nieuw in nadere overweging genomen worden.

Bij gelegenheid van het ter tafel leggen van het rapport op de bill, strekkende ter verwisseling of aflossing van de tienden in Engeland, zijn gisteren avond, in het voornoemde huis der lords nogmaals een aantal min of meer belangrijke veranderingen in dezelve gemaakt. Overeenkomstig lord *Lansdowne's* motie zal de derde lezing van bewuste bill op aanstaanden Vrijdag avond plaats vinden.

De Iersche tienden bill, welke eindelijk eergisteren avond uit het huis der gemeenten naar dat der lords overgebragt en alstoen in het laatstgenoemde huis, op voordragt van den burggraaf *Melbourne*, voor de eerste maal gelezen is, zal Vrijdag aanstaande ter tweede lezing aan hunne lordschappen voorgesteld worden.

In het huis der gemeenten zijn Maandag avond de nog overige clausulen van Mr. *Rice's* bill, hoofdzakelijk de vermindering van het bestaande zegelregt op de nieuwsbladen van zekere bepaalde grootte ten doel hebbende, na eene vrij lange woordenwisseling, ten slotte goedgekeurd.

Lord *Palmerston* heeft dien avond in dit zelfde huis vrijheid verzocht, en bekomen tot het inbrengen eener bill, strekkende om nader te bepalen, dat in de vroeger door Engeland, Frankrijk en Rusland gewaarborgde Grieksche leening van 60 millioen franken, doch waarvan de derde en laatste termijn van 20 millioen fr. voor als nog door gemelde mogendheden niet aan het Grieksche gouvernement is uitbetaald, het aandeel van Engeland in de verwaarborging nimmer het een derde zal te boven gaan.

— Zekere onlangs gesloten overeenkomst tusschen de Engelsche en Fransche gouvernementen, betrekkelijk het frankeren en verzenden van brieven enz., en welke den 15den dezer in werking zou komen, heeft, ten gevolge dat wel het Fransche, maar geenszins ons gouvernement de noodige maatregelen te dezen opzigte genomen had, in deze laatste dagen tot eene groote verwarring van zaken en verregaande ontevredenheid der Britsche kooplieden aanleiding gegeven.

— Berigten uit Lissabon, loopende tot den 10den dezer, bevestigen thans nader, dat Z. K. H. Prins *Ferdinand*, vergezeld van den hertog *van Terceira*, den maarschalk *Saldanha* en deszelfs gezamenlijken militairen staf, op den 5, met de *Peninsula*-stoomboot, naar Oporto vertrokken en in die stad des middags van den 6den aangekomen en met alle verschuldigde eerbewijzen ontvangen is. Gemelde Koninklijke Prins werd eerst tegen het einde dezer maand in Lissabon over land terug gewacht. Overigens deelen deze berigten nog niets stelligs, betrekkelijk de thans in Portugal plaats vindende verkiezingen, mede, ofschoon men algemeen in de hoofdstad dacht, dat dezelve niet onguntig voor het nieuwe ministerie uitvallen zouden.

Van den 21sten Julij.

De Baron *Bulo* die sedert meer dan 10 jaren Pruissisch gezant in Engeland was, staat dien post eerlang te verlaten.

— De meubels van wijlen den Heer *O'Meara* zijn eergisteren verkocht. De sabel, door *Napoleon* gedragen, is voor 15 guinjes verkocht; een fraai portret in miniatuur van *Napoleon* voor 2 pond sterl. 2 sch.; een ander op ivoor, het graf van *Napoleon* voorstellende, 6 pond 6 sch.; een tafellaken, door Koning *Jozef* aan doctor *O' Meara*, ter belooning zijner getrouwheid jegens den Keizer geschonken, 14 pond 4 sch.; een eigenhandige brief, waarbij de Keizer den doctor aan Prins *Eugenius* aanbeveelt, 11 pond sterl. 4 sch.

Van den 23sten Julij.

Alhier is aangekomen Z. Exc. de generaal *van den Bosch*, Nederlandsch minister voor de kolonien, naar sommigen willen, onder anderen met oogmerk om de zaak der Engelsche handelaren op Java te vereffenen. De *Times* raadt dezen laatsten aan, wel toe te zien om, hunne eischen te ondersteunen.

— Gisteren avond heeft het hoogerhuis de tweede lezing toegelaten van de Iersche kerkbill, en wel nadat daarin eenige nieuwe wijzigingen gebragt zijn, die door den eersten minister op eene allezins gematigde, en door den hertog *van Wellington* zeer geprezen wijze toegelicht werden. In het lagerhuis zijn echter de gevoelens hierover zeer uit een loopende, en heeft zich omtrent deze wijzigingen eene scheuring tusschen de Engelsche en Iersche radikalen geopenbaard. Terwijl toch de heer *O'Connel* ook hieromtrent zijne [illegible] gezegd, heeft de heer *Hume* zich ten sterkste daartegen [illegible]

spreekt zelfs van een persoonlijken aanval van dit lid tegen eenen der kabinetsministers en van eene mogelijke verandering in het bestuur.

— De berigten uit Noord-Spanje luiden niet gunstig voor de constitutionelen. Onder het Britsch legioen heerscht desertie en weinig krijgstucht ten gevolge van wanbetaling. De jongste togt van den generaal *Evans* tegen Fontarabie is vooral mislukt, omdat hij de medewerking van den generaal *Bernelle*, van het Fransche vreemden legioen te gemoet zag, die echter achterlijk moest blijven, uit hoofde van de talrijke desertie, die zich ook onder zijne troepen vertoonde. De generaal *Evans* is bedlegerig, en zijn broeder, de brigadier *Evans*, die voor eenige dagen naar Spanje was teruggekeerd, is van daar reeds wedergekomen, met verscheiden officieren van het legioen. Indien dit laatste niet behoorlijk versterkt wordt, vreest men altijd, dat hetzelve zal moeten terugkeeren; hetgeen een gevoelige slag voor de Koningin zou zijn.

— De 3 pCt. gecons. 91⅛; Ned. 2½ pCt. 55½; 5 pCt. 103¾; Spanje 38¾ en Portugal 48.

PARIJS, den 22sten Julij.

De Engelschen en Amerikanen, die te Parijs wonen, hebben, ten getale van meer dan vijf honderd, een adres van gelukwensching aan den Koning, wegens de bewaring van Z. M. leven, opgemaakt en geteekend. Dit in de Engelsche taal vervatte adres is hoogstdenzelven door eene commissie, aan wier hoofd de admiraal sir *Sidney Smith* zich bevond, aangeboden. De Koning heeft daarop mede in de Engelsche taal geantwoord en bij die gelegenheid aangemerkt, dat hij altijd met genoegen aan de in Engeland en de Vereenigde Staten genotene gastvrijheid herdacht. Ten aanzien der laatsten heeft hij er nog bijgevoegd, dat hij verheugd was, dat de oude vriendschapsbetrekkingen tusschen Frankrijk en de Unie weder even hartelijk als te voren waren.

— De aartsbisschop van Parijs heeft de volgende aanschrijving aan de pastoors van zijn bisdom gezonden:

« Bij eenen nieuwen brief, van den 15den dezer, geeft de Koning zijn verlangen te kennen, dat er, even als in vorige jaren, kerkgebeden gedaan worden voor degenen, die den 27sten, 28sten en 29sten Julij 1830 omgekomen zijn; doch dat dan tevens de andere slagtoffers, die den 28sten Julij des vorigen jaars rondom hem vielen, in dezelfde gebeden begrepen worden. Derhalve zult gij den 28sten dezer te dien einde eene verjaardienst in uwe parocie kerk doen vieren; de mis zal zijn die *In Anniversariis*, *Pro pluribus Defunctis*, en gij zult daartoe met de overheden in overleg treden.»

— Een der dagbladen meldt, dat de regering, na vier raadsvergaderingen, eindelijk besloten heeft, dat er den 29sten Julij eene wapenschouwing van de nationale garde en de troepen zal plaats hebben. Van des ochtends vier ure af zal geen rijtuig of voetganger door de Etoile-barrière mogen gaan. De aldaar opgerigte triomfboog zal door eene dubbele rij troepen omringd worden. De Koning zal te paard van Neuilly komen en zich onder den bedoelden boog plaatsen. Na dat deze zal ingewijd zijn, zullen de troepen eerst difileren. Alle noodige maatregelen tot handhaving der orde en ter voorkoming van ongelukken zullen genomen worden. Het getal gewapende manschappen, dat op de been zal zijn, wordt op zestig duizend begroot.

— Twee der republikeinsche dagbladen, de *National* en de *Bon Sens*, zijn weder voor het geregt gedaagd.

— Het ministeriele avondblad meldt, dat de Turksche vloot in de vlakte van Meschie (tot het platte land van Tunis behoorende) 2500 man aan land heeft gezet; en dat de vloot den 4den Julij van Tripoli naar Metelino of de Dardanellen zou stevenen.

— In 1821 werd in het arrondissement van Avesnes een onbekende gevat en naar het arresthuis van die stad overgebragt. Nergens echter kon men eenig berigt omtrent dien persoon, die doofstom scheen te zijn, verkrijgen; en hij werd daarom naar het ziekenhuis van Armentières overgebragt, om er ten koste van het departement verpleegd te worden. Van dien tijd af bleef die mensch in het gesticht, zonder dat men hem ooit één woord hoorde uiten. Den 9den dezer nu begint hij op eens, tot groote verbazing der bewaarders, te spreken, zegt dat hij *Pieter Antoon Goeting* heet, te Bolleghem, bij Gend, geboren te zijn, aldaar gewoond, zijn vaderland op zijn veertiende jaar verlaten te hebben, om op zee te dienen, en er eerst 18 jaren daarna teruggekeerd te zijn. Hij weet niet naauwkeurig hoe oud hij is, maar schijnt omgeveer 50 jaar bereikt te hebben. Niemand kan nagaan, waarom die man zoo halsstarrig, gedurende vijftien jaren, heeft willen en kunnen stilzwijgen. Nooit scheen hij iets te verstaan dan door teekens, en wat geraas men ook bij hem maakte, verroerde hij zich niet. Hij spreekt zeer goed Vlaamsch en een weinig Fransch, en antwoordt thans op alle vragen, al worden ze ook nog zoo zacht gedaan. Hij wendt voor in het gehoor en de spraak belemmerd te zijn geweest; doch dit laat zich moeijelijk gelooven, daar hij alle kostgangers van het huis bij name kent.

— Het ministeriele avondblad bevat de volgende berigten uit Spanje:

« De (Carlistische) bende van *Lopez*, die in Gallicie was doorgedrongen, is den 9den overrompeld en geslagen. *Lopez* en verscheidene zijner officieren zijn gevangen gemaakt en doodgeschoten. Den 19den heeft den generaal *Espartero* aan gene zijde van Burgos de achterhoede van de Carlistische expeditie ingehaald, 100 man krijgsgevangen en alle goederen van de expeditie buit gemaakt. Alle doortogt is voor de Carlisten door de troepen van de generaals *Latre* en *Manso* en door de Portugesche brigade gesloten.

« Den 16den is de heer *Mendizabal* (de gewezen minister) te Madrid als lid van de cortes verkozen.

— Uit eene proclamatie van den generaal *Cordova* blijkt, dat er handlangers van don *Carlos* bij de troepen der Koningin komen, om de zwakken te verleiden.

Volgens particuliere berigten, is de aanvankelijke uitslag der verkiezingen niet ten voordeele van het tegenwoordige Spaansche ministerie.

— Uit Barcelona wordt gemeld, dat de Fransche post bij Gironne door de Carlisten is aangehouden. De brieven van de regering heeft men tot zich genomen, de particuliere brieven verbrand. Het eskorte en de reizigers zijn meest [illegible]

'S GRAVENHAGE, den 24sten Julij.

Aanstaanden Woensdag morgen zullen HH. MM. de Koning en Koningin, benevens HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert*, zich naar het Loo begeven.

— Z. K. H. Prins *Albert* van Pruissen is eergisteren avond ten tien ure, uit Berlijn, in deze residentie aangekomen.

— Eergisteren avond hebben HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* een *thé dansant* gegeven, waarbij H. M. de Koningin tegenwoordig geweest is.

— Behalve HH. Exc. de Ministers van Binnenlandsche zaken en van Financien, die reeds vroeger uit de residentie vertrokken waren, hebben, dezer dagen, ook HH. Exc. de Minister voor de kolonien, baron *van den Bosch*, en de secretaris van staat, graaf *Schimmelpenninck*, deze residentie verlaten. Eerstgemelde begeeft zich naar Londen, terwijl de Secretaris van staat tot het gebruik der baden, voor den tijd van eene maand, zich naar Duitschland heeft begeven.

— Dezer dagen is de graaf *von Werther* alhier aangekomen, die, in plaats van den graaf *von Bernstorff*, de betrekking van secretaris bij het Pruissische gezantschap aan ons hof zal vervullen.

— De graaf *Alophaus*, secretaris bij het Pruissische gezantschap, is met verlof uit deze residentie vertrokken.

— De zich in deze residentie bevindende leden van de [illegible] der Staten-Generaal hebben dezer dagen ontvangen het, in eene hunner laatst gehoudene zittingen, door Z. Exc. den Minister van binnenlandsche zaken aan dezelve toegezonden verslag nopens den staat der hooge, middelbare en lagere scholen in 1834.

Betrekkelijk de hoogescholen wordt in dat verslag gezegd, dat, volgens de berigten, door de collegien van curatoren ingezonden, de staat der hoogescholen, over het jaar 1834, over het algemeen, als gunstig mogt worden aangemerkt. Het onderwijs werd met ijver gegeven, en vlijtig en met vrucht bijgewoond. In een dier berigten wordt gezegd, dat de deelneming aan de nuttige respondeer-oefeningen en aan de disputt-collegien meer dan gewoon talrijk was geweest. De geest der studerende jeugd bleef zich gunstig onderscheiden. Het getal der ingeschrevene studenten onderging eene geringe vermindering; de toeloop van hen, die zich aan de godgeleerde studien wijden, neemt sinds een paar jaren af. Daarentegen werd er eene vrij aanzienlijke vermeerdering in het getal der studenten in de geneeskundige wetenschappen opgemerkt. Door deze vermeerdering schijnt de behoefte aan het opnemen van een aanzienlijker getal lijders in de akademische gasthuizen grooter te worden. De bekrompenheid der subsidien laat deze uitbreiding niet overal toe. Overigens wordt de staat van het onderwijs in die inrigtingen als voldoende opgegeven. Het gemis van genoegzame middelen heeft hier en daar ook op andere deelen van het onderwijs, welke [illegible] ren der hoogeschool te Utrecht, dat [illegible] kundige oefeningen gestaakt hebben moeten worden, omdat er geene gelden waren, om in de onkosten der proeven te voorzien. Het onderwijs in de scheikunde, toegepast op de nijverheid in het algemeen, en op die van het vaderland in het bijzonder, en waarbij de buitenlandsche vorderingen in de wetenschap en het fabrijkwezen worden aangetoond, is in het jaar 1834 te Leiden door niet minder dan honderd toehoorders bezocht geworden. De akademische verzamelingen bevinden zich in behoorlijke orde. De anatomische en pathologische verzameling, te Leiden, is met die, welke de hoogleeraar *du Pui* had achtergelaten, verrijkt geworden. Het *museum Bleulandinum* te Utrecht wordt met zorg bewaard. Het anatomisch kabinet te Groningen wint meer en meer aan in getal van praeparaten. Het mineralogische kabinet te Utrecht is verrijkt geworden door eene uitmuntend schoone verzameling van mineralen, tot den Vesuvius behoorende, uit meer dan zes honderd uitgelezene stukken bestaande, welke dat kabinet te danken heeft aan de welwillend-

heid van den beroemden Napolitaanschen geleerde *Monticelli*. De bibliotheek te Leiden werd met fraaije geschenken begiftigd en ijverig bezocht. De vervaardiging van den catalogus der bibliotheek te Utrecht was dit jaar veel gevorderd. De overplaatsing van 's rijks verzameling van landbouwkundige instrumenten, van Amsterdam naar Utrecht, waar die verzameling in een zeer ruim en goed lokaal is geplaatst, kan een' gunstigen invloed hebben op de landbouwkundige studien aan die hoogeschool. Blijkens eene vergelijkende opgave van het getal der aan de hoogescholen ingeschrevene studenten, in 1833 en 1834, beliep hetzelve, op 1°. November 1833, te Leiden 774, te Utrecht 532 en te Groningen 316; te zamen 1622; en op 1°. November 1834, te Leiden 761, te Utrecht 540 en te Groningen 296; te zamen 1597.

Wat aangaat de gymnasien, wordt in het verslag gezegd, dat dezelve voortdurend aan hunne bestemming beantwoorden, geene der proefhoudende verbeteringen zijn er bij het onderwijs geldende. De vruchten derzelve openbaren zich vooral aan de hoogescholen, waar de kweekelingen dier gestichten zich meestal gunstig blijven onderscheiden van degenen, die hunne opleiding elders hebben genoten. Het getal leerlingen, hetwelk in de laastvorige jaren, over het algemeen, trapsgewijze was afgenomen is, in den loop van 1834, weder toegenomen. De gymnasien te Harderwijk, Kampen en Meppel hebben zelfs meerderen bloei verkregen, dan zij sedert de herstelling onzer nationale onafhankelijkheid beleefd hadden. De hulpmiddelen voor het onderwijs vermeerderen bij voortduring. Er was tot hiertoe gebrek aan land-kaarten voor de oude geschiedenis, van genoegzame grootte voor het klassikaal onderwijs. In dat gebrek hebben de onderwijzers van het Amsterdamsche gymnasium trachten te voorzien door in het licht te geven de kaarten van *d'Ariville*, op eene grootere schaal vervaardigd. Eenige dezer klassieke schrijvers zijn, bij nadere uitgaven, voorzien geworden van gepaste aanteekeningen en beter ingerigt geworden voor school gebruik, als: *Nepos*, *Cicero de senectute*, *de amicitia*, *etc*, *de ars poëtica* van *Horatius*, *Terentius*, eenige boeken der *Odyssea*.

Er zijn gymnasien, wier leeraars op gezette tijden bijeenkomen, zoo ter behandeling van alles wat aan de belangen van hun gesticht bevorderlijk kan geacht worden, als ter onderlinge mededeeling van hunne opmerkingen en bevindingen, bij het onderwijs, als mede ter beoefening der klassieke schrijvers. Die van de gymnasien te Amsterdam en te Middelburg verdienen in dit opzigt in het bijzonder vermeld te worden. Dusdanige wisseling van denkbeelden en wederzijdsche oefening, zoo heilzaam voor de eenstemmigheid in den voortgang van het onderwijs, is der algemeene navolging overwaardig.

Ten aanzien der lagere scholen, zijn de bijzonderheden, in dit gedeelte van het verslag voorkomende, als naar gewoonte, uit jaarlijksche overzigten van den staat van het onderwijs getrokken, opgemaakt door de provinciale commissien van onderwijs, alsmede uit de jaarlijksche verslagen van de Gedeputeerde Staten der provincien.

Van Noord-Braband wordt berigt, dat het met het schoolwezen meer gunstig gesteld was, dan in de drie vorige jaren; dat over het algemeen eenige vooruitgang van het deugdelijk onderwijs bewerkt werd; dat hetzelve nergens terugging; dat de schoolgang meer geregeld en zoo talrijk als ooit was; dat de zachte en drooge winter hiertoe grootelijks heeft bijgedragen, evenzeer als de voordeelige staat van gezondheid der bevolking; dat ook de krijgsmagt niet zoo talrijk was en het onderwijs alzoo minder belemmerd werd; dat in dit voorwaarts-treden ook de klassen der armen en behoeftigen deelde; dat op meer dan ééne plaats in het onderwijs derzelve naar behooren werd voorzien; dat er bijna geene scholen meer gevonden worden waar het onderwijs gedurende eenigen tijd des jaars stil staat; en dat dit alleen daar nog het geval is, waar gebrekkige of oude onderwijzers gevonden worden.

Nopens Gelderland houdt het verslag het volgende in:

« Het lager schoolwezen levert op den duur stof tot tevredenheid. De wel ingerigte scholen, waaraan voor een twintigtal jaren in deze provincie bijna algemeene behoefte was, ziet men van jaar tot jaar vermeerderen en bij gestadigen voortgang op den ingeslagen weg; kan de tijd niet verre meer verwijderd zijn, waarop elke gemeente, zonder uitzondering, een aan hare behoeften geevenredigd wel ingerigt schoolhuis bezitten zal.

« Nieuwe schoolhuizen zijn in 1834 daargesteld te Vaassen en te Beekbergen; terwijl de school te Voorst voor de helft is vergroot.

« Te Elden, Lienden, Rhenoij en Doodewaard heeft men met de verbetering der gemeentelijke schoolgebouwen eenen aanvang gemaakt.

« Niet ééne school is in verval geraakt of te niet geloopen, en op meerdere plaatsen ten platten lande hebben zich scholen, op welke meisjes worden in den kost genomen, beginnen te vestigen.

« Er bestaan 21 onderwijzers-gezelschappen, die geregeld vergaderen en door wier werkzaamheden de aanhoudende pogingen de verbetering van het onderwijs op de scholen van jaar tot jaar toeneemt.

« Tot aanmoediging van verdienstelijke onderwijzers zijn door Gedeputeerde Staten gratificatien verstrekt tot een gezamenlijk bedrag van *f* 1765.

« De verbeterde leerwijze doet de weldadigste werking, zoo wel op de onderwijzers als op de leerlingen. De eersten vinden daarbij meer genoegen onder hun moeijelijk werk, en de laatsten bezoeken de school met te grooter genoegen, naar mate het onderwijs hun levendiger belangstelling inboezemt en gestadige bezigheid verschaft."

Nopens Holland houdt het verslag het volgende in:

« Het verbeterd lager onderwijs ging in de beide gedeelten van Holland geregeld voort.

« Gemeentelijke schoolhuizen of schoolvertrekken werden aangebouwd, vergroot of hersteld te Grootebroek, Nibbixwoude, Oosthuizen, Jisp, Leimuiden, Noordschermer, Grootschermer, aan den Hoorn, aan de Waal, te Woerden, Zoetermeer, Langeweide, Dubbeldam, Voorhout en Nieuwenhoorn.

« Te Amsterdam neemt het getal meisjes-scholen eer af dan toe, hetgeen verwondering baart, vermits de goede inrigtingen voor vrouwelijke opvoeding in de hoofdstad een goed bestaan opleveren.

« Te Voorburg is in eene nieuwe meisjes-school opgerigt voor kostdiscipelen.

« Te Onderkerk aan den Amstel liep te niet eene school bijzondere de tweede klasse. Ook te Alkmaar werd eene bijzondere school der eerste klasse opgeheven als nutteloos. Daarentegen werd te Purmerend eene meisjes-werk-school gesticht en de aldaar aanwezige school van de tweede klasse aanmerkelijk uitgebreid door de toevoeging bij dezelve eener afdeeling voor vreemde talen.

« Door vrijwillige bijdragen van de ingezetenen heeft men te 's Gravenland een plaatselijk schoolfonds opgerigt, waardoor binnen die gemeente thans ook de minder vermogenden en behoeftigen behoorlijk onderwijs ontvangen.

« Ook te Zevenhuizen is men tot de oprigting van een plaatselijk schoolfonds overgegaan.

« Te Leiden en te Gorinchem heeft men aan de scholen voor minvermogenden meerder uitbreiding gegeven.

« Ook te Rotterdam heeft men daarmede een begin gemaakt, waardoor tevens meerdere gelegenheid zal kunnen worden gegeven aan armen-kinderen tot het aanleeren van handwerken."

Ten aanzien van Zeeland wordt gezegd, dat de goede en geregelde onderwijzing der jeugd in het gansche gewest weder onafgebroken plaats had, en het onderwijs niet door gebeurtenissen van bijzonder aanbelang werd gekenmerkt; dat de scholen bezocht werden door 14093 leerlingen, van welke 3194 kosteloos onderwijs ontvingen; dat, met slechts weinige uitzonderingen ten platten lande, het geheele jaar overal onafgebrokem school gehouden werd, en dat de in den jare 1824 tot stand gekomene onderwijzers-weduwen-beurs voortgaat in bloei toe te nemen en dat zij 131 leden en 5 pensioen trekkende weduwen telt.

Wat Utrecht aangaat wordt gezegd, dat de staat van het onderwijs over het algemeen niet minder gunstig was dan in het vorige jaar; dat met ruimte verklaard kan worden, dat verre de meeste scholen tot de klasse der goede of zeer goede behooren, dat ook in 1834 hierin, eene opklimming heeft plaats gehad, en dat de medewerking van de plaatselijke bestureu met de schoolopzieners, in het onderhouden der verordeningen op het onderwijs, weinig te wenschen overlaat.

Ten opzigte van Vriesland wordt gezegd, dat de verbetering van het schoolwezen steeds een voorwerp van aanhoudende zorg en bemoeijing der gewestelijke en plaatselijke autoriteiten bleef; dat het getal der in de geheele provincie ter school gaande kinderen, in 1834, heeft bedragen 31951, waaronder 5221 boven de twaalf en 747 beneden de vijf jaren, en waarvan aan 6783 kinderen het onderwijs kosteloos verstrekt is, en dat van de gezamenlijke leerlingen 3444 in 1834 het schoolonderwijs hebben verlaten.

Betrekkelijk Overijssel houdt het verslag in, dat de staat van het onderwijs zeer voldoende was en men, ofschoon in hetzelve geene groote veranderingen hebben plaats gehad, met vrucht op den eenmaal ingeslagen weg is blijven voortgaan, en dat de lagere scholen bezocht werden door 30105 leerlingen, zijnde bijna het een zesde der bevolking, zoodat in deze provincie nog maar weinig kinderen van het onderwijs schijnen verstoken te blijven.

Omtrent Groningen wordt te kennen gegeven, dat het schoolwezen, over het algemeen, in dezelfde gesteldheid als het vorig jaar bleef; dat het onderwijs zelve echter, in meest alle scholen langzaam vooruitging; dat over den ijver en het gedrag der onderwijzers, over het algemeen, dan ook viel te roemen; dat meerdere zich door het vormen van bekwame kweekelingen onderscheiden, dat anderen zich door de uitgave van nuttige schoolwerkjes verdienstelijk maakten, en dat door de gedeputeerde staten eene resolutie genomen is, waarbij de plaatselijke besturen, ten platte lande, aangemaand zijn, om de hulpbehoevende onderwijzers voorloopig uit de gemeentelijke fondsen te gemoet te komen, in afwachting dat in hun bestaan bepaaldelijk zal kunnen worden voorzien.

Eindelijk wordt, wat Drenthe betreft, aangevoerd, dat de staat der scholen en van het onderwijs in dat gewest over het algemeen gunstig is; dat in 1834 aan het onderwijs op de scholen 10029 leerlingen, waaronder 5240 jongens en 4789 meisjes, hebben deelgenomen, en dat hetzelve over het algemeen doelmatig was, en inzonderheid het onderwijs in de schrijf- en zang-kunst, ten gevolge der meer opzettelijke beoefening dier vakken door sommige der onderwijzers-gezelschappen, op een aantal scholen aanmerkelijke vorderingen heeft gemaakt.

ARNHEM, den 23sten Julij.

In den nacht van den 19 op den 20 dezer, is de aanzienlijke papierfabriek te Eerbeek, het *Klooster* genaamd, aan de familie van *Pannekoek* toebehoorende, tot den grond toe afgebrand. Tot dezelve behoorden een wind- en twee watermolens. Deze, zoo wel als de fabriekgebouwen, benevens een aanzienlijke voorraad papier en materieel zijn door de vlammen vernield. Men vermoedt, dat de brand ontstaan is door de wrijving bij het stilzetten van den windmolen. De veroorzaakte schade kan misschien wel honderd duizend gulden bedragen. Een aantal werklieden is door deze ramp buiten bestaan geraakt.

AMSTERDAM, den 24sten Julij.

Beurs van den 22sten Julij.

Over het algemeen verkeerden heden alle publieke effecten in eene meer gedrukte houding; de Spaansche schuldbrieven vinden nog geene genoegzame koopers, doordien onze speculanten de gesteldheid van dit land als hoogst nadeelig voor de zaak der Christino's beschouwen. De Carlistische strijdkrachten schijnen ook in Asturie en Gallicie te zullen zegevieren; *Cordova* blijft werkeloos; de geldmiddelen te Madrid zijn zeer bekrompen en daarbij komt nog de onzekerheid, hoe de verkiezingen zullen uitvallen; alle deze omstandigheden te zamen hebben onze speculanten ontmoedigd.

Beurs van den 25sten Julij.

Alle Spaansche als ook deze binnenlandsche effecten hebben op nieuw eenen kleinen achteruitgang geleden; men heeft ontrustende tijdingen uit Spanje ontvangen; het bezetten van Oviedo door den generaal *Gomez*, heeft zich bevestigd; men sprak ook nog van voordeelen, die *Cabrera* zouden behaald zijn; in deze omstandigheden wilde de Spaansche ambassadeur te Parijs op nieuw op eene regtstreeksche interventie aandringen; doch het Fransche kabinet schijnt meer dan ooit daarvan af

keerig te zijn, en dit is de oorzaak, waardoor Spaansche fondsen sedert eenige dagen te Parijs zoo gevoelig achteruitgegaan zijn.

Fluctuatiën der prijzen:

Holland. 2½ pCt. Er werd iets à 56, 55$\frac{15}{16}$ gedaan, en tot den laatsten koers konde men koopen; 5 pCt. 102⅞; kansbiljetten zeer geoffereerd en van 24½ tot ⅝ achteruitgegaan; in sijndicaat geen handel; handelmaatschappij prijshoudend à 182 en ¼.

Spanje. Ardoins 38, 38⅛, ¼, $\frac{1}{16}$, ⅛ bij geringe affaire gebleven; groote stukken zijn à 37⅞, ⅝, $\frac{5}{16}$ gedaan, Passive 12$\frac{1}{16}$, ⅛, $\frac{3}{16}$, ¼ gebleven; Fransche uitgestelde 14, doch bij zeer geringe affaire.

Effecten-Societeit van 24 Julij.

De ongunstige tijdingen uit Spanje vermenigvuldigen zich van dag tot dag; op alle punten gaan de Carlisten vooruit; men wilde heden weten, dat *Gomez* in Gallicië vorderingen maakte; *Cabrera* zoude Valencia ingenomen hebben, en te Saragossa en Barcelona bespeurde men eenen geest van insurrectie. Deze ongunstige toestand houdt den schrik onder de speculanten van Spaansche schuldbrieven gaande, en ook heden hebben dezelven eenen gevoeligen achteruitgang geleden; men sprak van *duiven koersen* van gisteren, van Parijs, van 1½ pCt. flauwer, hetwelk in 4 dagen tijd bijna 5 pC. bedraagt. (Zie de laatste meer stellige Spaansche tijdingen onder Parijs).

Ardoins aan 38⅞ tot 37½ toe gevallen en 36⅞ à ⅞ gebleven; Passive 11⅞, ⅝ gedaan.

Holland. 2½ pCt. 56, 55$\frac{15}{16}$, ⅞, $\frac{13}{16}$, ¾, met eenige affaire; kansbiljetten 24¼ gedaan.

Getrouwd:

Arnhem, den 22sten Julij 1836.	J. W. GREVINK, en A. J. THIEME.

ADVERTENTIE.

De post van VROEDVROUW, op een jaarlijksch tractement van *vijftig gulden*, in de gemeente *Hengelo*, district *Lochem*, provincie *Gelderland*, op den 15den Junij door overlijden vacant geworden zijnde, zoo worden diegenen, welke daartoe genegen mogten zijn, opgeroepen zich voor den *eersten September* aanstaande, in persoon of bij vrachtvrije brieven, met de noodige bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid bij den Heer Burgemeester van gezegde gemeente te vervoegen.

---

† † † Heeren KERKVOOGDEN DER HERVORMDE GEMEENTE, *te WARNSVELD*, zijn voornemens, om, op Maandag den eersten Augustus aanstaande, des voormiddags ten tien ure, ten huize van den Kastelein *E. MAKKINK*, in *de Paauw*, te *Warnsveld*, publiek AANTEBESTEEDEN het uitbouwen van een gedeelte van het KERKGEBOUW te *Warnsveld*; waarvan het bestek en de conditien ter lezing zullen liggen ten huize van bovengenoemden Kastelein.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Heer Architect *LIJSEN*, te *Zutphen.*

---

§ † § De Notaris Mr. *W. H. TAAY*, te *Arnhem*, is § § van meening, als daartoe door de Regtbank te *Arnhem* § gecommitteerd, op Woensdag den 17den Augustus 1836, bij Inzet, in het Logement van den Heer *NAEFF*, te *Velp*, en, den 31sten Augustus daaraanvolgende, bij Toeslag, in het Logement van den Heer *BROUWER*, mede te *Velp*, beide des namiddags ten zes ure, in het openbaar te verkoopen:

Het voor Zomer en Winter ingerigte BUITENVERBLIJF *OOSTERWOUDE*, gelegen dadelijk tegen het landgoed *Biljoen*, aan den weg van hetzelve naar de Kerk te *Velp*, op eenen zeer geringen afstand van den Straatweg van *Arnhem* op *Zutphen*, bestaande uit een ruim en gemakkelijk HEERENHUIS, waarin onderscheidene ruime en goede VERTREKKEN, geplafonneerde, behangen of in stuque bewerkte KAMERS, KEUKEN met WEL- en REGENWATERSPOMPEN en verdere inrigtingen, DOMESTIEKE-KAMER, KELDER en vele andere gemakken van Kasten en dergelijken, afzonderlijk staand KOETSHUIS met STALLING voor vier paarden benevens MANGEL- en KNECHTSKAMER, wijders grooten, met onderscheidene soorten van exquise VRUCHTBOOMEN beplanten nieuw aangelegden TUIN, en eindelijk twee, tegen den tuin gelegene, Kampen BOUW- en MOESLAND; alles te zamen, volgens de Kadastrale opmeting, groot 1 Bunder, 54 Roeden en 30 Ellen.

Deze gebouwen zijn voor weinige Jaren gedeeltelijk bij herbouw, doch voornamenlijk geheel nieuw gebouwd: uit het geheele goed heeft men een aangenaam uitzigt over Bouwland en den Straatweg op het dorp *Velp* en onderscheidene Buitengoederen, en verder op de hoogten tusschen *Rozendaal* en *Beekhuizen.*

Voor de bezigtiging gelieve men zich bij den bewoner van het huis, mits vooraf betet overgaande, en voor verdere narigten ten kantore van den bovengenoemden Notaris *TAAY*, te melden.

Verkooping van afgekeurde Militaire Goederen.

Op Donderdag den 28sten Julij 1836, des voormiddags ten elf ure, zal men, aan het Magazijn van Kleeding der 13de Afdeeling Infanterie, in de Broederenstraat te *Arnhem*, publiek, voor kontant geld, verkoopen eenige afgekeurde MILITAIRE GOEDEREN, bestaande in *Kapotjassen, Rokken, Mouwvesten, Bandeliers, Koppels, Patroontassen, Randsels*, en wat verder zal worden opgebragt; één uur voor den verkoop te zien.

---

† § § Op den 4den Augustus eerstkomende, zal, bij inzet, § § geveild, en op den 18den daaraanvolgende, bij toeslag, in § het Logement *den Vergulden Bok*, te *Renkum*, telkens des voormiddags ten 11 ure, finaal verkocht worden:

Een hecht en sterk HUIS met annexe zeer ruime en en sterk gebouwde SCHUUR, van ouds de herberg *de Zwaan*, met daarbij gelegen TUIN staande in het dorp *Renkum*, Kanton *Wageningen*, Provincie *Gelderland*, aan de groote passage (straatweg) zeer geschikt tot apropriëring van eene HEERENHUIZING of LOGEMENT, kunnende den 15den November dezes jaars reeds aanvaard worden.

Informatien te bekomen ten kantore van de Notarissen *D. BEEK* en Mr. *H. B. VAN DAALEN*, residerende te *Wageningen*, alsmede bij den Heer *A. SCHEFFER*, Ontvanger te *Renkum* voornoemd.

---

† † § De COMMISSIE, belast met het toezigt over het † † ONDERWIJS IN DE PROEFONDERVINDELIJKE NATUURKUNDE, hetwelk van wege de *Arnhemsche* Afdeeling der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* zal gegeven worden, berigt hiermede, dat dit onderwijs, bij een toereikend getal deelnemers, zal aanvang nemen in de maand October aanstaande, en gedurende de Wintermaanden, eenmaal per Week, op eenen bepaalden dag, des avonds zal gegeven worden. Zij vleit zich, dat deze nieuwe poging van gemelde Afdeeling, ter verbreiding van algemeene kennis aan eene wetenschap, die voor ieder van het hoogste belang is, met goed gevolg zal worden bekroond, en noodigt degenen, die aan dit onderwijs verlangen deel te nemen, uit, zich uiterlijk voor 7 Augustus e. k. aan derzelver Secretaris aan te melden, die aan de belanghebbenden de voorwaarden en noodige inlichtingen zal mededeelen.

De Commissie voornoemd, en in derzelver naam.

Arnhem, den 22sten Julij 1836.

G. VAN DER KAA,
Secretaris.

---

† † † Al degenen, die iets te vorderen hebben van, schuldig † † zijn aan, eenige gelden of papieren onder zich hebben, § concernerende den, onder benefice van inventaris aanvaarden, boedel en nalatenschap van wijlen vrouwe *THEODORA MARCHANT*, in leven wedu͡we den Heer *PAUL CHEVALLIER*, overleden te *Wageningen* den 30 April ll., gelieven daarvan voor, of uiterlijk *op den 15 Augustus eerstkomende* betaling en overmaking te doen ten Kantore van Mr. *H. B. VAN DAALEN*, *Notaris te Wageningen.*

---

† † † De Wijnhandelaar *M. VISSER*, te *Arnhem*, † † heeft ontvangen eene partij extra beste, eerste qualiteit § CHAMPAGNE MOUSSEUX, à *f* 2, 25 Cents de flesch; fijne roode BORDEAUX-WIJNEN, van *f* 14 tot *f* 70, het anker; fijne RIJN-WIJNEN, van *f* 20, tot *f* 80, het anker.

Het kantoor wordt gehouden in de Pastoorsteeg Wijk D. N° 160.

---

† † § † Bij *E. C. STITZINGER*, buiten de gemeente *Arnhem*, ten huize van *J. ELBERS*, op de *Praast*, zijn te bekomen:

HAMMEN en SPEK, het ½ Ned. pond tegen	*f* 0.23.
ROOKVLEESCH per stukje, het ½ Ned pond tegen	- 0.32.
SAUCIJS per stukje, het ½ Ned. pond tegen	- 0.50.
KINNEBAKSHAMMETJES, het ½ Ned. pond tegen	- 0.15.

Met heele zijden Spek, iets minder in prijs.

Arnhem, den 25sten Julij 1836.

---

† † † ARNHEM. — De Ondergeteekende berigt het geëerde † † Publiek, dat hij alhier nog eenige dagen te spreken of te † ontbieden is bij Mevrouw de Wed. *A. STERREN.*

MAGNUS MORIS.

---

† † † De Boekhandelaar *W. J. KRUIJT*, te *Arnhem*, † † is, door onmiddellijke toezending uit *Engeland*, in staat gesteld, de STALEN PENNEN, waarvan bij thans ruim voorzien is, tot denzelfden prijs te leveren, waarvoor dezelve aldaar verkocht worden. Ook is bij hem verkrijgbaar beste zwarte *Engelsche* INKT in fleschjes.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienst tusschen Rotterdam, Arnhem Dusseldorp en Keulen, Julij 1836.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam* den 28. en 30. 's morgens ten 9½ ure.

Van *Arnhem* naar *Dusseldorp* den 26. 29. en 31. een uur na arrivement der boot van *Rotterdam.*

Van *Arnhem* naar *Keulen* den 26. en 31. een uur na arrivement als boven.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.